

NEWSLETTER

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Editorial

Václav Klaus:

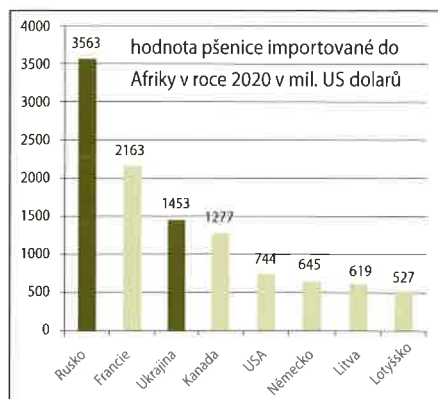
Ekonomika po ruské invazi na Ukrajinu a po covidové pandemii

Otázka IVK: Jak ovlivní válka na Ukrajině Západ a nás?

(I. Strejček, L. Jakl, P. Nečas, A. Schillerová, K. Kříž, J. Kobza, P. Nacher, H. Šťastná, J. Sechter, P. Havel, T. Břicháček, M. Semín, L. Zálom, J. Horecký, M. Ševčík, J. Bartoň, P. Ryska, R. Šmucler, V. Wagner, J. Rajchl, P. Macinka)

BŘEZNOVÝ GRAF IVK

Závislost Afriky na ruské a ukrajinské pšenici

Zdroj: Statista.com, 2022

Institut Václava Klause o.p.s.

Šárecká 29

160 00 Praha 6

e-mail: office@institutvk.cz

www.institutvk.cz

IVK – Newsletter

Institutu Václava Klause

Registrace MK ČR E 11024

Periodicita: měsíčník

Datum vydání: 30. 3. 2022

Ekonomika po ruské invazi na Ukrajinu a po covidové pandemii*

Václav Klaus

Ekonomové před lékaři

Děkuji za pozvání na toto neobvyklé setkání ekonomů se světem lékařů. Je smutné, že spolu navzájem málo mluvíme, ač mají ekonomie a medicína leccos společného. Obě jsou to disciplíny, které nemají k dispozici luxus, který přírodním vědám nabízí „controlled experiment“. Stejně tak nemožno vytvořit pro vědu tolik potřebný tzv. closed system. Proměnných, které vstupují do jejich uvažování a do jejich modelů, je příliš velké množství.

Covidová éra „zmrazila“ všechny naše strukturální defekty.

Ekonomie i medicína jsou si podobné i v tom, že mají – i když to tak lékaři asi nenazývají – svá „mikro“ a „makro“ témata. I lékaři mají nejenom jednoho konkrétního nemocného, ale i své epidemie, čili makrofenomény. Ekonomové mají v makrooblasti své dlouho budované teorie. Hádají se keynesiánci s monetaristy (a dalšími), v mnohém se liší, ale jejich postoje jsou jasně definovány. Ti i oni mohou odkázat na kvalitní učebnice. Nejsm si jist, zda jsou odlišné postoje např. prof. Berana a doc. Maďara ohledně epidemie covidu definovány desítky let známými teoretickými koncepty, ke kterým je možné se přidat, či je odmítnout.

Po ukrajinské válce o rychlém návratu na předcovidovou úroveň ekonomiky nemůže být ani řeči.

Lékaři mají ve svých modelech (explicitně formulovaných či implicitně v jejich hlavách existujících) spoustu neznámých, ale nemají tam exogenní faktory typu paní von Leyenová, pan Timmermans nebo paní

* Poznámky k diskusi v klubu České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně, Lékařský dům, Praha, 22. 3. 2022.

Lagardeová. Nemusí se pokoušet předvídat, jestli bude nebo nebude i nadále prosazován (nebo eventuálně opuštěn) naprosto iracionální Green Deal, který má a bude mít pro ekonomiku zcela ničivé důsledky. Lékaři nemusí spekulovat o tom, jestli budou politici a centrální bankéři i nadále naprosto nezodpovědně tisknout peníze a vyvolávat a umožňovat tím nebezpečnou inflaci.

Lékaři nemusí spekulovat ani o tom, jestli bude nadále dominovat paradigma tzv. nárokové ekonomiky (a společnosti) nebo jestli nastane zmoudření a bude pochopeno, že tudy cesta nevede. Lékaři nemusí spekulovat o tom, jestli bude pokračovat merkelovské „wir schaffen das“ a jestli budeme zahlceni uprchlíky, či nikoli. Lékaři jako občané o tom všem samozřejmě jistě přemýšlejí, ale neovlivňuje to – našťásto – jejich léčení kon-

EDITORIAL

Dvacátého čtvrtého února ráno jsme se probudili do jiného světa. Žijeme v něm již více než měsíc. Leccos se o něm dá už dnes říct, ale zbývá také mnoho neznámého. Těžko může být toto vydání o něčem jiném než právě o rusko-ukrajinské válce a souvislostech kolem ní, včetně dopadů na nás.

Statisíce lidí prchajících před válkou už dorazily do České republiky a další tisíce každým dnem přicházejí. Je to vlna nesrovnatelná s ničím v novodobé historii našeho státu. Ještě více se urychlil dosavadní vzestup cen energií a ten se promítá do cen dalších produktů, zejména potravin. Inflation dostala další impuls a pokračuje v ukrajování z úspor i výdělků. Tragická situace lidí na válkou ztrápené Ukrajině samozřejmě jen těžko snese srovnání. Nevšimati si ale oprávněných obav velké části veřejnosti z dnešního turbulentního vývoje s poukazem na to, že na válkou zmítané Ukrajině lidé trpí daleko více, by ale bylo krátkozraké.

Jako obvykle nemáme v úmyslu na stránkách Newsletteru komentovat a hodnotit aktuální každodenní vývoj (řadu takových našich stanovisek ovšem naleznete na našem webu) ale spíše se zamyslet obecněji nad dlouhodobě-

terorismu a hybridním hrozbám má od února nový terč: *Středoevropská identita jako součást protizápadního narativu na kvazi-mediální scéně*, naše občanské svobody budou dlouhodobě ostřelovány z pozic na sebe navazujících výjimečných stavů (již ohlašované nové pandemie, energetická a potravinová krize, masová migrace, kybernetické útoky) a pod pláštěm finančního resetu se na scéně objeví programovatelné digitální měny centrálních bank, umožňující plnou kontrolu jejich emitentů nad porobeným lidem. Svobodmilovné občany, zastánce konzervativních hodnot a vůbec všechny, kteří aktivně nekolaborují na paradigmatické transformaci naší společnosti, rozhodně nečekají lehké časy. Osobně jsem toho názoru, že od této budoucnosti nás již může zachránit jen opravdový zázrak.

Luboš Zálom
místopředseda
Svobodných

Předpokládejme, že válka bude dále konvenční a skončí brzy. Ovlivnění mohou být pozitivní i negativní. Bojím se, že k zásadnímu pozitivnímu ovlivnění Západu i nás nedojde. I když bych si přál, abychom se jako Západ poučili a nastavili naši politiku, od ekonomické až k obranné, mnohem rozumněji, nestane se to. Nevěřím, že skončí Green Deal. Možná budou jeho parametry upraveny, ale to bude všechno. Možná se EU odhodlá odříznout se od ruského plynu, ale nebude vůle nahradit jej našimi vlastními efektivními zdroji (tedy jádrem a fosilními palivy). Nevěřím také, že začneme budovat skutečně bojeschopnou armádu. Nebude ochota to zaplatit. A stejně tak si nikdo z politiků neuvědomí, že tvořit silnou protiváhu Rusku znamená mít silnou ekonomiku založenou na čistě tržních principech.

Negativních ovlivnění bude mnoho. Růst moci státu, zavedení neoficiální nebo i oficiální cenzury, studenoválečnická ideová masířka ve školách i v médiích, neřešené ekonomické problémy (vystřelené ceny, atd.). Na druhou stranu bych chtěl být optimista: to vše může znamenat katarzi a nějaké uvědomění na straně občanů. No a pokud válka přeroste ve světový konflikt, pak si asi nemusíme lámat hlavu, co bude potom...

Jiří Horecký
prezident Unie
zaměstnavatelských
svazů ČR

Jsem přesvědčen, že změní vnímání obrany a bezpečnosti. Vidíme to již nyní na rozhodnutí řady evropských zemích zvýšit zásadně výdaje na obranu. Tento myšlenkový posun není ale jen na úrovni vedení

jednotlivých států. Řada, zejména mladších lidí, měla dlouhou dobu pocit, že válka, resp. bezprostřední ohrožení životů, je něco, co se může dít na jen na Blízkém východě nebo v Africe, a nyní je to kousek od našich hranic. A tento šok povede ke změně našeho vnímání bezpečí a priorit.

Dále si myslím, že ukrajinská krize zásadně ovlivní všechny, často i iracionální snahy o tzv. zelenou revoluci (Green Deal, Fit for 50, zelená taxonomie, apod.). Současná energetická krize způsobená, nebo možná spíše akcelerovaná, válkou v Ukrajině změní současné a budoucí snahy o restrukturalizaci energetických zdrojů. Jasná akceptace jádra jako jedné cesty je první dobrou zprávou.

Válka bohužel dlouhodobě ovlivní vztahy s Ruskem, a to nejen naše, ale celého světa. Potenciální rusko-čínské spojenectví pokládám za možnou budoucí hrozbu. Osobně mě budoucí (a případně dlouhá) izolace ruského národa mrzí. Jednak z úplné izolace jakéhokoli národa nikdy nevzešlo nic dobrého, ale já osobně vnímám, že naše historie, kultura či slovanské kořeny jsou s Ruskem bližší než např. s arabským světem.

Dějiny často ovlivňují jednotlivci a méně často masy, ne jinak je tomu i v tomto případě.

Miroslav Ševčík
proděkan NF VŠE

Jakýkoliv válečný konflikt je především tragédií pro tisíce, statisíce a v případě války na Ukrajině pro desítky milionů lidí. A to nejenom v oblasti přímého válečného konfliktu, ale i mimo tyto zóny přímého vojenského střetu. Koneckonců to sami pocítujeme v naší zemi při snaze pomoci Ukrajincům, kteří utíkají před válečnými hrůzami.

Vojenský konflikt na Ukrajině dal vyniknout různým formám boje. Vedle bezprostřední

ho vojenského konfliktu jsou vedeny boje na dalších frontách. Tou nejvýznamnější se jeví hybridní válka. Dochází k bezprecedentním manipulacím s fotografiemi a videozáznamy, jsou používány stovky falešných informací. Dezinformátoři, manipulátoři a konspirátoři se podílejí na ostrakizaci osob, které se snaží podávat objektivní informace a odhalují jednostrannost interpretace probíhajícího konfliktu mainstreamovými médii. Je to bezprecedentní útok na svobodu slova, srovnatelný snad jen s Covidismem.

Válka na Ukrajině dlouhodobě naruší jemné předivo dodavatelско-odběratelských vztahů. Způsobí prohloubení nedostatkové ekonomiky v mnoha oborech. Pokud válka neskončí během několika dnů, může ohrozit zvláště významným způsobem zemědělskou produkci Ukrajiny a prohloubit tak její již tak svízelnou ekonomickou situaci. Související ekonomické sankce vyhlášené oběma stranami konfliktu mohou vést k významnému poklesu životní úrovně sociálně nejslabších a středních vrstev obyvatelstva, nejenom v Rusku, ale i na „Západě“, především pak v zemích EU.

Jan Bartoň
publicista

Ruská intervence na Ukrajině je na Západě interpretována jako válečný zločin Ruska či personifikovaně jako „Putinova válka“. Americký prezident Joe Biden už Vladimira Putina nazval válečným zločincem. Bude Biden s válečným zločincem Putinem vůbec jednat?

Utrpení Ukrajiny a její obětování v rámci mocenské hry USA s Ruskem je zřejmé. Americká administrativa svým oznamováním termínů ruské invaze počínaje lednem, pak dokonce dnem 16. 2. 2022, jen přilévala olej do ohně. I ukrajinský prezident Volodymyr Zelenskyj tuto americkou politiku ostře kritizoval a možná i proto se Zelenskyj mylně domníval, že Rusko na Ukrajinu nezaútočí. ▶

Předplatné IVK

instit
VÁCLAVA
KLAUSE

Předplatné IVK zahrnuje pravidelný newsletter, newslettery plus, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného je 660 Kč.

Studentské předplatné 330 Kč.

predplatne@institutvk.cz